

Diplomová práce Šárky Jelínkové originálním způsobem uchopuje fenomén databází, které chápe nejen jako významnou technologii, ale také jako kulturní formu definující současnou dobu. Práce postupně srovnává historický, informační a filozofický přístup ke konceptu databáze a ilustruje jednotlivé přístupy pomocí příkladů. Po úvodní části v kapitole II., která se zabývá definicí databáze a dat vzhledem k důležité dvojici pojmů „informace - znalosti“, následují kapitoly, které postupně sledují vývoj databází vzhledem k různým médiím (knihy, časopisy, internet, web 2.0). Informační a historický přístup je předmětem III. kapitoly, která sleduje vztah databáze a dokumentu a ilustruje vývoj tohoto vztahu od lístkového katalogu po databázová centra. V dalších kapitolách se autorka zabývá filozofickým přístupem k databázím, který se prosazuje v současné době hlavně v práci slavného teoretika nových médií, Leva Manoviche. Tento pohled na databáze zdůrazňuje sociálně kulturní změny od 19. po 21. století, které jsou spojené s postupnou automatizací lidské práce a také s vývojem uživatelsky stále pružnějších technologií. Celý filozofický přístup k databázím pak vychází z důležitého rozdílu mezi databází a vyprávěním, který autorka zdůrazňuje již v první kapitole: „Databázi tak můžeme chápat „nově“ jako čistě technický pojem (poté můžeme mluvit o proměnách způsobů pořádání dat, jejich ukládání a programování jejich práce), ale můžeme ji také „tradičně“ chápat jako pojem informační vědy a knihovnictví (řešit její proměny ve vztahu ke třídění dokumentů) nebo o ní uvažovat jako o jednom ze způsobů organizování znalostí a informací ve společnosti, tedy například jako o protikladu k naraci (metanaraci), jak o tom mluví např. Lyotard (viz. dále) nebo Manovich, jejichž myšlenky jsme pro potřeby této práce použili“ (str.7).

Představu databáze jakožto nové kulturní formy moderní doby, která nahrazuje funkci vyprávění v tradiční společnosti, ilustruje hlavně rozvoj filmu v části „Databáze a film“ (str. 40 - 45). Vztah databáze a vyprávění autorka osvětluje také pomocí strukturalistických pojmů paradigma a syntagma, které používá Lev Manovich. Tato dvojice pojmů vlastně vysvětluje vývoj od filmu k interaktivním rozhraním jakožto vývoj k stále většímu významu databází, které se postupně stávají hlavním prostředkem vyprávění a vlastně význam vyprávění pro sdílení zkušeností a organizaci společnosti vytlačují. Tento vývoj pak dovršují současné web 2.0 služby, které autorka zmiňuje na konci práce v kapitole V., jež jsou zcela závislé na rozsáhlých databázích. Důležité na fenoménech, jako jsou flicker, tzv. mashupy apod. je to, že zde uživatelé databáze nejen používají a aktivují, ale také aktivně tvoří a budují tým, že přidávají vlastní obsah. Interaktivitu mezi systémem a uživatelem tak stále častěji doplňuje on line kooperace mezi samotnými uživateli. Databáze se tímto stává nejen pomocnou technologií jak zpřístupňovat obsah a vyhledávat, ale prostředím, přes které lidé navazují kontakty, sdílejí zkušenosti a informace a vlastně utvářejí společný svět. Diplomová práce Šárky Jelínkové prezentuje vyjímavý pokus srovnat a spojit technické, informační a filozofické přístupy k problému databází, které navíc ilustruje zajímavými příklady projektů.

Zadání bylo splněno a práci doporučuji k obhajobě.

Práci navrhuji hodnotit jako v ý b o r n o u.